

Üheskoos härra Parkinsoni vastu

Maie Liplap, Tartu

Sellise pealkirja all ilmus 17.08.2002 Savo päevalehes artikkel, mille Savonlinna ajakirjanik oli kokku pannud eestlaste ja soomlaste kohtumise puhul. Nimelt Eesti Parkinsoniliidu Tartu Seltsi eestvõttel toimus suvereis Ida-Soome, retkede keskpunktiks Savonlinna.

Esimesel päeval võttis meid vastu Savonlinna PH Selts eesotsas Matti Nykäneniga. Nemad tegutsevad oma luteri kiriku kogudusemajas. Vahetasime kogemusi, muusikakassette. Meie seltsi liige Eevart Arrak kinkis oma taiese "Rannavalvurid", millel meri ja kadakad kui vahipostid. Meiega olid kaasas neuroloog Pille Taba ja meditsiiniõde Tiiu Paju. Neil oli rääkida uurimustööst Euroopa projektis, mis oli ka ülalnimetatud ajalehes ära märgitud. Soomepoolselt oli vastuvõtt ette valmistatud nagu konverents.

Mõnda vastuvõtjate organisatsioonist: Soome Parkinsoniliitu kuulub 18 Parkinsoni Haiguse Ühingust, millesse on koondunud 82 seltsi. Liidu keskus on 1990. aastast Turus. Väikesed seltsid pole registreeritud; Ühingud peavad sidet Liitudega, kes iga aasta septembris taotleavad raha hasart-mängumaksust; sellega kaetakse 60% kuludest. Ülejäänud tuleb oma haldusüksusest, loteriidest jm. Loteriikogemuse me sellel kohtumisel ka saime. Meie kroonide vastu vahetatud Eurod leidsid õige kassa. Loterii peavõit – kohviaparaat – tuli Tartusse. Soomes on 12000 Parkinsoni haiget, neist Liidus 7000. Toetajaliikmeid on kolmandik. Savonlinna selts kuulub selle aasta märtsist Mikkeli ühingusse, mis eraldus Kuopio ühingust.

Kuopiost oli meile rääkimas üks PH Liidu sekretäridest – Anna Liisa Salovaara, kelle tööks on anda nõu ja koolitada ametis olevaid inimesi. Üldse on koolitused ja neuroloogide loengud neilgi soosingu leidnud. Kouluranta taastusravi keskuses korraldatakse kursusi ka pereliikmetele. Nagu meiegi, käivad ka nemad võimlemas, peavad koosolekuid, korraldavad reise ja laagreid.

Matti Nykäneni sõnad olid: võitleme üheskoos härra Parkinsoni vastu! Meiega soovitakse tulevikus kohtuda ja teha ühistööd.

Konverentsile järgnes lõõgastus savonlinlaste poolt: kuninglik lõuna Tuulipyöra suverestoranis. Imeline vana jõukas Soome talumaja, sisustatud Pietarist toodud juugendmööbliga (muu hulgas ka Karjala kasest puhvet). Meie olime esimene eestlaste grupp selles restoranis. Pererahvas tahtis meiega kohtuda, neid oodates möödus aeg seltskondlikes vestlustes ja klaverikontserti nautides; mängis meie Riina Gerretz. Hiljem mängis ta veel Olavinlinna kabeli oreil ja Kerimäe puukirikus. Muusika andis puhkust ja lisas positiivset meeleolu.

Reis oli meie giidi Airi Lautakari poolt kokku pandud nii, et polnud väsitav, oli kõigiti paras. Kõik kolm ööd olime samas elukohas: Savonlinna luteri koguduse suvelaagris Haukivee ääres.

Käisime kuulsas Savonlinna kontserdisaalis, Olavinlinna kindluses. Kindluse ehitus algas 1475. aastal Rootsi-Soome ja Moskva valduste piiril, kaitseks idast tuleva ohu eest. Ehtas Taanist pärit Erik Akseli poeg Tott, kelle residents oli Viipuri linnuses. Kasutati kohalikku kivi, mis toodi kohale paatidel. 20 aastaga valmis uhke Olavi kindlus oma 5 torniga, milledest kõige paksemad müürid püssirohutornil – 6 m. Tänapäevaks on säilinud 3 torni. Oma nime sai kindlus pühaku, Norra viikingite kuninga Olavi järgi, kes tõi maale ristiusu umbes 1000 aastat tagasi. Olav ise polevat kunagi Soome pääsenud, sest kohalikud nõiad tõstnud tema vastu mässu. Põhjasõja järel läks

kindlus koos Savonlinnaga Vene valdustesse. Venelaste lahkumise järel XIX sajandi keskel osutus linnus seest rüüstatuks ja eisiski tühjana umbes 20 aastat. Siis hakati Olavinlinna restaureerima vaatamisväärsuseks.

Maailma suurim puukirik ja Soome suurim kirik (3300 kohta) asub Kerimäel; käisime ka seal. Kirik valmis 1847. aastal, kõik tehti käsitsi, sae ja kirvega. Kirikus pole lubatud kasutada elektrivalgustust, ainult jõuluhommikul põlevad küünlad ja siis on igaks juhuks kohal ka tuletõrje. Muide, läheduses on ka väiksem talvekirik 1950. aastast.

Sõitsime üle Punkaharju (7 km järvedevaheline kitsas tee kaljudel), ahmisime vaateid kahelt poolt ja alt sügavusest. Imatra kose veemõllu ei õnnestunud näha, sest kosk avatakse vaate-mänguks õhtuti kell 7 ja see ei sobinud meie ajagraafikuga. Nägime kuiva jõesängi ja Valtionhotelli, mis ehitati 1903. aastal Viipurist ja Pieta-rist Saima kanalit pidi saabuvate huvireisijate jaoks. Veel olid meie vaatamisväärsusteks Lappeenranna linnus, kunstinäitused ja Ylämaa vääriskiviküla, mis baseerub kohalikul vääriskivil spektroliidil. Omapärane oli ka lõuna Ruokkeeni puhkekülas, kus meile suurest malmpajast kulbiga lõhesuppi tõsteti.

Reisi kokkuvõtteks võiks korrata Elga Lannajärve mõtet sildadest, mis ühendavad maid ja ka inimesi. Seda kogesime Soome Järvedemaal otseselt: suured veed ja sillad, mis võivad eest ära ja tagasi sõita. Sillad on nagu inimesed, kes ulatavad abistava ja toetava käe. Meil oli tore seltskond ja saime uusi sõpru. Head sõbrad Soomest, võitleme üheskoos härra Parkinsoni vastu.